

Varga Klára

Együttműködés a Horizon integrált könyvtári rendszerben¹

*Status quo. Latin elnevezése annak a zűrzavarnak,
amely körülvesz minket.
(Jeve Moorman)*

Mint mindenki számára ismert, a történelmi “hagyományok” és a szűkös pénzügyi források következtében, a könyvtárak együttműködése – akár egy egyetemen belül is – néhány évvel ezelőttig szinte egyenlő volt a nullával. A közös munka gondolata és annak megtestesülési formái jelenleg sem feszültségmentesek, de legalább léteznek. Ezért oly becses a most ismertető vállalkozás tagjai számára a kialakult kapcsolat.

Az ELTE Egyetemi Könyvtár másik három könyvtárral, a Miskolci Egyetem Központi Könyvtárával, az ELTE BTK Központi Könyvtárával és a SOTE Központi Könyvtárával — szövetkezve, az ELMESO projekt keretében 1993-ban megvásárolta az akkor még Marquis, jelenleg Horizon néven futó integrált könyvtári rendszert. Ezzel új korszak kezdődött el mind a négy könyvtár történetében. A rendszer magyarországi szűk elterjedése és az indító projekt sajátossága folytán a kapcsolat a könyvtárak között igen szoros. A három egyetem együttműködési szándékát két felismerés szülte:

- Csak közös pályázattal lehet elnyerni olyan pénzeszközt, mely elegendő egy integrált könyvtári rendszer beszerzésére.
- Központi elképzelés hiányában minden könyvtár más és más rendszert választ. Emiatt az együttműködések akadoznak, egymás munkáinak felhasználása lehetetlen.

A könyvtárak — különösen az ELTE — e rendszer segítségével kívánták és kívánják térben és szervezettségében széttagolt könyvtári hálózatukat egységesebbé, kezelhetőbbé, használhatóbbá tenni.

A rendszer gyakorlati terjesztése a kari és a tanszéki könyvtárakba 1997-ben kezdődött el, miután a központi könyvtárakban az üzemszerű működés zökkenőmentessé vált s a felhasználói segédletek elkészültek.

¹ A cikk az Informatika a Felsőoktatásban '99 konferencián [Debrecen, 1999. augusztus 27-29.] elhangzott és a konferencia kiadványban nyomtatásban is megjelent [Informatika a Felsőoktatásban '99 : Konferencia kiadvány / szerk. CSIRIK János, HERDON Miklós. – Debrecen, 1999. – p. 447-452] BURMEISTER Erzsébet – VARGA Klára: Intézmények között együttműködés a Horizon integrált könyvtári rendszerben c. előadás módosított változata.

*Csak nagyon kevés számítástechnikai szakember
produkál. Részben azért, mert arrogánsak, részben
azért, mert tudatlanok, részben azért, mert
szörnyűségesen szerelmesek abba az átkozott
masinába.*

(Peter Drucker)

A rendszer 5 modulból (Katalogizálás, Keresés, Kölcsönzés, Folyóirat-kezelés, Szerzeményezés) áll. Lehetőség van ún. lelőhelyes elkülönítésre mind az öt modulban. Ezt kihasználva megoldható a különböző kisebb-nagyobb — a könyvtárhoz szorosan vagy lazán kapcsolódó — egyéb könyvtárak (kari, tanszéki, városi stb.) beillesztésére. A birtokban lévő információk szerint nemcsak az Egyetemi Könyvtár, hanem a másik három könyvtár is élt a lelőhelyes elkülönítés lehetőségével.

Először csak azok a könyvtárak kerültek fel, amelyek önálló feldolgozást nem folytattak; helyettük a központi könyvtár végezte ezt a munkát. A jó tapasztalatok és az igények hatására elkezdődött azon könyvtárak bekapcsolása, ahol minden könyvtári folyamat megtalálható és ezt a könyvtár önmaga végzi.

A rendszer a bibliográfiai rekordhoz csatlakozó példányrekordban rögzíti a példány lelőhelyét; azt, hogy melyik könyvtárban van az adott példány. (Emellett, természetesen, még rögzíti a példány vonalkódját, gyűjteményi kódját, kölcsönözhetőségi típusát, raktári jelzetét, leltári számát, státuszát.)

Egy-egy új lelőhely létrehozásakor először a lelőhely (könyvtár) saját adatai kerülnek rögzítésre. (A könyvtár neve, kódja, fizikai-, postázási-, szállítási- és számlázási címe, nyitvatartási ideje, folyóirat-érkeztető helye, rangsora a kölcsönzés szempontjából stb.) Ezután kerülhet sor a lelőhelyhez tartozó gyűjteményi csoportok, példány-kölcsönzési típusok, példány-statisztikai osztályok kialakítására és rögzítésére. A dokumentumokra vonatkozó lelőhelyi adatok mellett meg kell adni az olvasókra vonatkozó lelőhelyi adatokat is. Ilyen például az olvasói típusok, olvasói statisztikai osztályok. Mindezek után ki lehet alakítani a kölcsönzési rendet. Azaz, mely olvasói típusba tartozó olvasók, mely példány-kölcsönzési típusba tartozó dokumentumot kölcsönözhetnek és miként. A rendszer megengedi az átlapolásokat is. Azaz például X lelőhely kölcsönözhet az Y lelőhelyre beiratkozott olvasónak is, ha ezt szabályzata megengedi és a rendszerben ezt feltüntették.

*Csak egy rendkívüli elme képes elemezni a
nyilvánvalót.*

(Alfred North Whitehead)

A bekapcsolódás mindkét részről jó előkészítő munkát igényel. Ezután az áttérés és a rendszer közös használata nem okoz nagy gondot. Első lépésként a technikai feltételeket kell megteremteni. Ezzel párhuzamosan folyhat az

előkészítő papírmunka, a bekapcsolni kívánt könyvtár "tartalmi" feltárása, a számítógépes könyvtári rendszer és a könyvtár paramétereinek "összeigazítása". Ha már a technikai feltételek megfelelőek, akkor jöhet a betanítás és a gyakorlás. A megfelelő gyakorlat megszerzése után pedig elkezdődhet az igazi munka.

Először öt egyszerű kérdésre kell a válaszokat megtalálni. Ki, mikor, hol és min fogja végezni a munkát, tulajdonképpen mit akarnak feldolgozni, mire akarják használni, valamint az elvégzett munka kinek vagy minek a javát szolgálja. Nézzük meg részletesen ezeket a könnyűnek tűnő kérdéseket, melyre a válaszok, ha könnyen is születnek, nem mindig biztatóak.

KI A tanszéki könyvtárak egyik legnagyobb gondja a munkaerőhiány, hiszen minden tanszék ott spórol, ahol tud — s hol máshol lehetne jobban, mint szegény könyvtárában. Jó esetben a könyvtárvezető szakképzett. (Az már maga a Kánaán, ha kollégái is rendelkeznek könyvtárosi végzettséggel vagy tapasztalattal.) Ám igen gyakran tapasztaltuk, hogy a könyvtári munkát a tanszék egyik munkatársa, megbízásos munkakörben végzi. Gyakori az is, hogy egyáltalán nincs könyvtáros; mindenki "önkiszolgáló" rendszerben használja a könyvtárat. A félállású, csak az olvasószolgálati munkát ellátó megoldás sem ritka.

Tehát arra a kérdésre, hogy "Ki fog feldolgozni? Ki fog bibliográfiai leírást készíteni?" nem is olyan könnyű válaszolni. Természetesen a felmerülő problémák megoldhatók azzal, ha új, szakképzett munkaerőt vesznek fel. Megoldás lehet az is, ha a tanszéki könyvtár bérbe adja állományának feldolgozását, s csak a kölcsönzési munkát veszi kézbe. Ám ez is pénzbe és időbe kerül.

MIKOR A tanszéki könyvtárak nyitvatartási rendje a két véglet között ingadozik. Vagy reggeltől estig nyitva tartanak, hogy a hallgatók és az oktatók rendkívül nagy igényeit kielégítsék, vagy szinte soha nincs nyitva a könyvtár. A feldolgozás szempontjából egyik sem ideális. Ha túl hosszú a nyitvatartási idő, akkor egyszerűen nem jut idő a feldolgozásra, hiszen minden percet lefoglal az olvasószolgálati munka. Ha túl rövid, akkor az vagy azért van, mert aki ellátja a könyvtárosi munkát egyéb elfoglaltsággal is rendelkezik (például oktat a tanszéken) vagy azért van, mert a könyvtáros félállásban dolgozik vagy nincs is. Tehát igen rövid — vagy gyakran nem is létezik — olyan időintervallum, amikor a könyvtáros nincs teljesen elfoglalva az olvasókkal és munkaidőn belül van. Pedig ez a válasz a "Mikor fog feldolgozni? Mikor fog bibliográfiai leírást készíteni?" kérdésekre. Itt is jó megoldás az, amit a KI kérdésnél alkalmaztunk. De munkaát szervezéssel vagy a nyitvatartási idő csökkentésével is javulhat valamelyest a helyzet.

HOL S, mert szegény az eklézsia, az erre a kérdésre adott válaszok sem biztatóak. Gyakori, hogy a könyvtár állománya külön épületekben, vagy egymástól távol eső helyiségekben található. Találkoztunk olyannal is, hogy a

könyvtárnak nem volt semmilyen helyisége. Állománya az épület különböző részein elhelyezkedő szekrényekben volt megtalálható. A berendezések, bútorok állapota a legtöbb helyen katasztrofális. Néhol a munkavégzésre egy levegőtlen, pince- vagy raktárhelyiséget jelöltek ki, amely minden tekintetben alkalmatlan. Gyakori, hogy a számítógépes hálózat fali csatlakozója egy-egy polc, katalógus- vagy könyvszekrény mögé kerül a kényszerű átrendezések, költözések miatt. Ahhoz, hogy érdemi munka folyhasson, nyugodt és jól felszerelt (megfelelő bútorok, telefon, számítógép stb.) munkatérre van szükség. A problémák, tehát itt is orvosolhatók költözéssel, átrendezéssel s így a "Hol fognak dolgozni?" kérdéstől sem kell tartani.

MIN Megfelelő, a kliens program futtatásához szükséges minimális konfigurációt biztosító számítógép megtalálása sem kisebb probléma, mint az előzők. Ha rendelkezik is a tanszék számítógéppel, az a legritkább esetben van a könyvtárban. Gyakran a titkárnővel vagy más kollégával osztozik a gépidőn a könyvtáros. Ha mégis akad saját számítógép, akkor az legtöbbször kis teljesítményű, a könyvtári rendszer szempontjából csak olvasói lekeresés biztosítására alkalmas. A számítógépes hálózat kiépítettségének hiánya pedig már túlnyúlik a könyvtár, sőt gyakran a tanszék hatáskörén is. Az informatikai szakemberek hiánya egy másik gátló tényező, hiszen a legkisebb probléma megoldása így napokat vehet majd (és vesz is) igénybe. Tehát a "Melyik számítógépen fog dolgozni?" kérdés megválaszolásakor is igen érdekes konstellációk állnak elő.

MIT Már négy kérdésre megadtuk a választ. Ekkor már jól látszik, hogy az ötödik kérdésre, azaz "Mit akar feldolgozni? Milyen munkafolyamatot szeretne gépesíteni?" sem olyan magától értetődő a válasz. Mert lehet akarni, hogy a könyvtár teljes állománya az adatbázisba kerüljön és ezáltal a könyvtári műveleteket hatékonyabban lehessen végrehajtani, ha nincs ember aki csinálja, vagy nincs idő, amikor csinálja, vagy nincs eszköz, amin csinálja, vagy nincs hely, ahol csinálja.

Itt szembesülnek legtöbbször azzal, hogy az áttérés kezdetben sokkal több munkát és beruházást igényel, mint a hagyományos kézi feldolgozás, ha volt, és a megszokott kölcsönzési rendszer, ha volt. A légvárak leomlanak, az illúzió szertefoszlik. A valós világ talaján állva meg kell hozni a következő fájdalmas döntést. Vagy vállalja a tanszék a szükséges terheléseket és például változtat eddigi feldolgozási és kölcsönzési szokásain, vagy akár el is felejtheti, hogy ebben a rendszerben dolgozzon. (A legtöbb esetben ez a pont az, ahol a könyvtárak könnyítést kérnek. Sok helyen ugyanis egyszerű leltározási funkciója van a könyvtárnak. Az oktatók maguk vásárolják a könyveket és szinte hitbizományként kezelik azokat, bár a tanszék leltárában szerepelnek.)

Ha a fenti öt kérdésre megvan a válasz, s a problémákat elhárították, akkor első lépésként a szükséges kliens programokat kell telepíteni a kijelölt számítógépekre. Probléma itt is akad bőven. Időpont egyeztetési gondok (hiszen

minden munkát munkaidőben, a saját feladatok elvégzése után lehet csak megvalósítani) valamint eszköz-gondok (nincs jól előkészítve a kijelölt számítógép vagy nincs elég információ a paramétereiről).

Az egyéb eszközök (vonalkód-leolvasók, nyomtatók) üzembe helyezését is magunkra kell vállalni. A saját érdekünk az is, hogy a vonalkódok és az esetlegesen hozzájuk tartozó egyéb biztonsági berendezések viszonylag egységesek legyenek.

Miután a technikai feltételeket megteremtettük jöhet a betanítás, a kiképzés. (Bár ezt lehet a telepítésekkel párhuzamosan is végezni, de a tapasztalatok azt mutatják, hogy sokkal hatékonyabb az oktatás, ha az órán hallottakat már másnap, a saját számítógépén is ki tudja próbálni a könyvtáros.) Nehézséget okoz, hogy a központi könyvtárak informatikai osztályai nem rendelkeznek az oktatáshoz szükséges állandó személyzettel és eszközökkel. Így igen nagy szervezést igényel mind az oktatók részéről mind a tanfolyamon résztvevők részéről a megfelelő időpontok és helyek kiválasztása. Miskolci Központi Könyvtárban ezt úgy oldották meg, hogy a könyvtárosokat egyenként, saját munkahelyükön képzik ki. Így a könyvtáros a megszokott környezetében dolgozik és az oktató részéről is sokkal nagyobb figyelemben részesül, mint egy több résztvevős tanfolyamon.

A betanulás után a kollégákra bízunk, hogy mennyi ideig gyakorol. Mankót jelentenek számukra a kidolgozott segédletek és az első időkben igen szoros ellenőrzés-visszajelzés kapcsolat. E kapcsolat egyrészt biztonságot nyújt a könyvtárosnak, másrészt megnyugvást a központi könyvtári feldolgozóknak, hogy az ekkor végzett munkák jók, helyesek. Ez fontos, hiszen mind a központi könyvtár, mind a tanszéki könyvtár ugyanabba az adatbázisba dolgozik. A gyakorlás után a könyvtár kérésére az adatok átkerülnek az éles adatbázisba és megkezdődhet a valós feldolgozás.

A legegyszerűbb módja a valós feldolgozás megkezdésének, hogy először azokat a dokumentumokat viszik fel a tanszéki könyvtárak, amelyek már szerepelnek az adatbázisban. Így csak egy egyszerű példányhozzáfűzést kell megvalósítani, s nem kell a bibliográfiai leírással küszködni. Ezt azonban nem mindenhol lehet megvalósítani. Az állományok átfedettsége karonként változik. A legjobb helyzetben azok a könyvtárak vannak, amelyeknek állománya bizonyos átfedettséget mutat az Egyetemi Könyvtáréval. Sajnos a TTK-s könyvtárak, nem sokat hasznosíthatnak, egyenlőre.

Két módon lehet feljutni egy tölgyfa csúcsára. Az egyik, hogy ráülsz egy makkra és vársz. A másik, hogy felmászol rá. (Kemmons Wilson)

A könyvtárakat is sújtó költségvetési és elhelyezési nehézségek okozzák leggyakrabban a technikai és személyi feltételek megteremtésének

lehetetlenségét. A könyvtárvezetők és munkatársaik rendkívül nyitottak minden olyan dologra, mellyel megkönnyíthetik munkájukat.

A jelzett problémák többségének elhárítása nem egyszerű. Sok szervezői munkát és nagyfokú rugalmasságot igényelnek. Minden akadály elhárításához aktívan be kell vonni a tanszék vezetőjét, munkatársait és hallgatóit, hiszen az eredmény első számú haszonélvezői ők.

Valaki vagy jó könyvtáros vagy jó informatikus. Nem lehet megúszni — a legtöbb esetben — egy emberrel az átállást. Szerencsésnek mondhatja magát az a könyvtáros, ahol legalább a tanszéken valaki ért a számítógépekhez jó felhasználói szinten. Munkánk felét az teszi ki, hogy alapvető számítógéphasználatra, hibaelhárításra tanítjuk a leendő felhasználót. Az idő rövidege miatt, azonban ez gyakran nem elegendő. Így gyakori a telefonos, s ha szükséges, akkor a személyes megbeszélés.

Tréning életfogytiglan. Don Marquis szerint a halogatás annak művészete, hogy lépést tartsunk a tegnappal. Sokan túlzott bátortalanságból vagy a kényelem miatt hajlamosak a rendszer begyakorlását szinte az idők végezetég húzni. Mindig akad valamilyen ok arra, hogy a könyvtár ne térjen át az éles rendszerbe. Ezt még lehet tetézni azzal, hogy a gyakorlást is felfüggesztik. Így az a kevés kis tudás is igen hamar a süllyesztőbe kerül.

A tapasztalatok az mutatják, hogy a hálózati csoportokat újjá kell élesíteni informatikussal kibővítve. Az Egyetemi Könyvtárban a néhány évvel ezelőtti leépítések alkalmával az elsők között szüntették meg a hálózati csoportot. Most azonban, nagy hasznát vehetnénk. Segítségükkel, a rendszerrel kapcsolatos könyvtárszakmai kérdések megválaszolása, jóval testre szabottabb és árnyaltabb lenne. Az informatikai osztályok munkatársai így jóval több időt tudnának a valóban számítástechnikai problémákra fordítani.

Szerencsére ez a gond megoldódni látszik. Az egyetemi integráció folyamányaként a könyvtári hálózat is bővült. Ez sok új feladattal és haszonnal jár. Így az Egyetemi Könyvtár 1 fővel bővíthette Informatikai osztályát. E személy feladata, munkaköre hasonló a hálózati könyvtárosokéhoz, de kiegészül az integrált könyvtári rendszer bevezetésével kapcsolatos tevékenységekkel is.

Áldott legyen, aki sosem vár semmit, mert sosem fog csalódni.

(Alexander Poe)

A gondok és nehézségek ellenére is vannak eredmények. Az ELTE Egyetemi Könyvtár hagyományai szerint csak azon tanszéki könyvtárak számára végzett és végez feldolgozó munkát, ahol a könyvtár külön kérte azt. Ezen belül is, csak az Egyetemi Könyvtáron keresztül lebonyolított külföldi rendelésekből

beérkezett dokumentumokat dolgozza fel. Itt a rendszer jelenleg 82 lelőhelyet tartalmaz.

Tehát nézzük, milyen feldolgozás folyik a központi- és a bekapcsolt könyvtárakban jelenleg.

A következő tanszéki könyvtárakba nincs bevezetve a Horizon. A Könyvtár részére az Egyetemi Könyvtár feldolgozza azokat a dokumentumokat és érkezteti azokat a folyóiratokat, amelyek az Egyetemi Könyvtáron keresztül rendel meg a Könyvtár. (Zárójelben az eddig feldolgozott példányok száma szerepel.)

Általános és Alkalmazott Nyelvészeti Tsz. Kvt.	(32)
Angol-Amerikai Intézet Kvt. ²	(238)
Assziriológiai és Hebraisztikai Tsz. Kvt.	(23)
Belső-ázsiai Tsz. Kvt.	(42)
Esztétika Tsz. Kvt.	(101)
Filozófiai Tsz. Kvt.	(140)
Finnugor Nyelvtudományi Tsz. Kvt.	(109)
Fizika Tsz. Kvt.	(4)
Folklór Tsz. Kvt.	(106)
Fonetikai Tsz. Kvt.	(16)
Földrajzi Könyvtár	(1)
Francia Nyelvi és Irodalmi Tsz. Kvt.	(11)
Gazdaság és Társadalomtörténeti Tsz. Kvt.	(96)
Geofizikai Tsz. Kvt.	(1)
Germanisztikai Intézet Kvt. ³	(371)
Görög Nyelvi és Irodalmi Tsz. Kvt.	(392)
Idegen Nyelvi Lektorátus	(10)
Indoeurópai Nyelvtudományi Tsz. Kvt.	(279)
Iranisztikai tsz-i szakcsoport Kvt.	(31)
Keleti Szláv és Balti Filológiai Tsz. Kvt.	(20)
Könyvtártudományi és Informatikai Tsz. Kvt.	(32)
Közettan - Geokémiai Tsz. Kvt.	(42)
Latin Nyelvi és Irodalmi Tsz. Kvt.	(254)
Magyar irodalomtörténeti Kvt.	(48)
Magyar nyelvészeti Kvt.	(24)
Matematikai Tsz. Kvt.	(10)
Művészettörténeti Tsz. Kvt.	(28)
Néderlandisztika Kvt.	(22)
Néprajzi Tsz. Kvt.	(41)
Neveléstudományi Tanszék Könyvtára	(27)
Növényélettani Tsz. Kvt.	(3)

² Az Angol-Amerikai Intézet Könyvtárának állomány a BTK Központi Könyvtár Horizon adatbázisában megtalálható. A Könyvtár önálló feldolgozást és kölcsönzést végez a program segítségével.

³ A Germanisztikai Intézet Könyvtárának állomány a BTK Központi Könyvtár Horizon adatbázisában megtalálható. A Könyvtár a programot nem használja.

Növényrendszertani és Ökológiai Tsz. Kvt.	(8)
Növény szervezettani Tsz. Kvt.	(24)
Olasz Nyelvi és Irodalmi Tsz. Kvt.	(203)
Összehasonlító Élettani Tanszék Kvt.	(17)
Politikaelméleti Tsz. Kvt.	(113)
Portugál Nyelvi és Irodalmi Tsz. Kvt.	(65)
Pszichológiai Tsz. Kvt.	(190)
Régészeti Tsz. Kvt.	(40)
Román Filológiai Tsz. Kvt.	(31)
Sémi Filológiai és Arab Tsz. Kvt.	(77)
Skandináv Nyelvek és Irodalmak Tsz. Kvt.	(31)
Spanyol Nyelvi és Irodalmi Tsz. Kvt.	(160)
Szimbolikus logika és Tudománymetodológiai Tsz. Kvt.	(13)
Szláv Filológiai Tsz. Kvt.	(43)
Török Filológiai Tsz. Kvt.	(94)

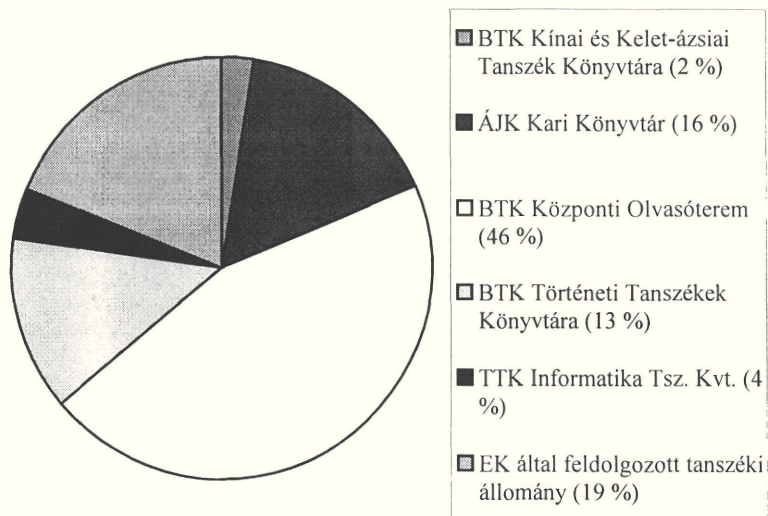
A következő könyvtárak már használják a rendszert és önállóan dolgoznak fel. A kölcsönzési műveleteket még sehol sem vezettük be.

ÁJK Kari Könyvtár	(3901)
Informatikai Tsz. Kvt.	(976)
Kémiai Kvt.	(287)
Kínai és Kelet-ázsiai Tsz. Kvt.	(535)
BTK Központi Olvasóterem	(10584)
Szociológia Tsz. Kvt.	(166)
Történeti Tanszékek Könyvtára ⁴	(3451)
Tudománytörténeti és Tudományfilozófiai Tsz. Kvt.	(20)

A teljes adatbázis 22 százalékát az általuk és az Egyetemi Könyvtár által a már említett könyvtáraknak feldolgozott és az adatbázisba bekerült példányadatok teszik ki. A 22 százalékon belüli arányokat a következő ábra mutatja.

Az is jól látszik az ábrából, hogy a gyűjtemények eltérése miatt mennyivel kevesebbet tud (jelenleg) hasznosítani az Informatika tanszék könyvtára és a Kínai és Kelet-ázsiai tanszék könyvtára. Ezért is kell törekedni a teljes egyetemi paletta megjelenítésére az adatbázisban. Mivel a Központi Olvasóterem volt az első könyvtár, amelyet a közös adatbázis építésbe az Egyetemi Könyvtár bevont, és a már feldolgozott dokumentumok nagy arányban megtalálhatók állományukban, ezért igen szép eredményt mutat részvételük.

⁴ A Történeti Tanszékek Könyvtára az összes történeti tanszék számára feldolgozza a dokumentumokat. Ezen tanszékek a következők: Ókori Történeti Tsz. Kvt., Egyiptológiai Történeti Tsz. Kvt., Közép- és Koraiújkori Egyetemes Történeti Tsz. Kvt., Közép- és Koraiújkori Magyar Történeti Tsz. Kvt., Történelem Segédtudományai Tsz. Kvt., Kelet-Európa Története Tsz. Kvt., Új- és Legújabbkori Egyetemes Történeti Tsz. Kvt., Új- és Legújabbkori Magyar Történeti Tsz. Kvt.

2000-től kezdődően az Egyetemi Könyvtár nemcsak a saját, hanem a tanszéki könyvtárakba érkező folyóiratokat is érkezteti a rendszerben. Így a tervek szerint 2001-re az Egyetem teljes külföldi folyóirat-állományáról helyzetképet kaphatunk a közös adatbázis segítségével.

Ugyancsak 2000-től az Egyetemi Könyvtáron keresztül bonyolódó külföldi tanszéki megrendelések is a közös adatbázisba kerülnek a Szerzeményezési modul segítségével. Így a beszerzésekről is átfogó képet kaphatunk.

A következő táblázatban szereplő számok azt mutatják, hogy nagy az igény a bekapcsolódásra, bár a kiszolgáló személyi kapacitás szűk keresztmetszetet biztosít.

Bekapcsolódás formája	Tanszékek száma
Önálló feldolgozást végez a tanszéki könyvtár a rendszerrel	8
Betanulta a rendszer kezelését és a gyakorló adatbázisban dolgozik a könyvtár	2
2000-ben bekapcsolni tervezett tanszékek	10

A sikert igazolják tehát a számok és személyes tapasztalatunk. Akik bekapcsolódtak — a kezdeti nehézségek leküzdése után, munkakedvüket visszanyerve — nagy örömmel használják a rendszert. Hatékonyabbnak, használhatóbbnak érzik munkájukat és ebben megerősítik őket olvasóik pozitív visszajelzései is. És egy könyvtáros számára ez a legfontosabb.

Abstract

In 1993 the University Library at ELTE in cooperation with three other libraries, namely the Central Library of the Miskolc University, the Central Library of the Faculty of Humanities at ELTE and the Central Library at SOTE purchased the integrated library system HORIZON, called Marquis at the time. The project's name was ELMESO. Several locations can be set up in the system in each library. Due to this functionality several faculty and departmental libraries have joined the automation of services at each site. My paper will try to summarize the possibilities and experiences of this process.